

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „СТРАТЕГИСКИ МЕНАЏМЕНТ ВО ТЕКСТИЛНАТА ИНДУСТРИЈА“ - СКРИПТА ОД Д-Р ЕЛЕНА ВЕСЕЛИНОВА, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлука бр. 1202-44/19 од 166. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 7.2.2019 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Трајко Мицески, редовен професор, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- д-р Тамара Јованов-Апасиева, доцент, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

за изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис со наслов „СТРАТЕГИСКИ МЕНАЏМЕНТ ВО ТЕКСТИЛНАТА ИНДУСТРИЈА“ – скрипта од д-р Елена Веселинова, наменет за студентите на прв циклус студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебното помагало „Стратегиски менаџмент во текстилната индустрија“ - скрипта од д-р Елена Веселинова претставува континуирана заложба на авторот да ја оформи потребната литература од областа на стратегискиот менаџмент за студентите кои се соочуваат со анализа на прашања од оваа современа проблематика. Скриптата е подготвена за потребите на студентите од студиските програми: Менаџмент и претприемништво, Маркетинг менаџмент, Финансии и Бизнис економија на Економскиот факултет во Штип и таа ги содржи сите предвидени содржини што се опфатени во предметната програма за предметот Стратегиски менаџмент во трета и четврта академска година (V и VII семестар, во зависност од насоката), со неделен фонд на часови - 6 (2+2+2).

Податоци за обем на ракописот: Проблематиката што е предмет на обработка е претставена во текст од вкупно 136 страници. Текстот во трудот е поткрепен со бројни примери и студии на случај. Трудот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонд Arial, големина на буквите 11. Обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е напишан на оригинален начин и во него е опфатена комплексноста на проблематиката од областа на стратегискиот менаџмент. И покрај тоа што во нашата земја постои мал број и опфат на јавно презентирани литература од оваа област, сепак проблематиката разработена со оваа методологија и во овој обем е неопходна за студентите на Економскиот факултет, за студентите кои ги изучуваат сродните економски проблематики и други дисциплини. Може да се каже дека трудот претставува научен материјал со висок квалитет, кој може да се примени за стекнување на широки знаења од доменот на актуелностите во стратегискиот менаџмент, за студентите, за ентитетите (деловните субјекти) кои тековно или потенцијално се ангажираат во процесот на создавање вредност, со фокус во текстилната индустрија, како една од најзначајните во македонската економија. Во таа смисла, учебното помагало претставува едукативен пишан стручен труд кој обработува ваква проблематика кај нас, приспособен на потребите

за образование и едукација во областа на економските науки. Затоа сметаме дека оваа скрипта е особено значајна, како од теоретски, така и од практичен аспект за актуелните и идните професионалци кои се занимаваат со конкретната проблематика.

Краток опис на содржината: Од содржински аспект, трудот опфаќа 3 тематски целини - глави: Анализа и оценување на екстерното опкружување на текстилната индустрија (Глава I); Анализа и оценување на интерното опкружување на текстилните претпријатија (Глава II); Конкурентската предност и стратегијата на текстилните претпријатија (Глава III).

Пред да ги истакнеме нашите оценки за трудот, како и предлогот, најнапред во скратена форма ќе ја презентираме неговата содржина.

Првиот дел на скриптата - *Анализа и оценување на екстерното опкружување на текстилната индустрија* започнува со кратка анализа на текстилната индустрија на макро ниво, преку анализирање на учеството на текстилната индустрија во БДП, вкупниот извоз и увоз на РС Македонија и креирањето на вработеноста, на начин на кој се согледува нејзиното значење и важност за македонската економија. Следува систематска анализа на моменталната конкурентска позиција на текстилните претпријатија во РС Македонија, преку модел за анализа на екстерните можности и ограничувања и интерните предности и слабости за откривање на конкурентска предност и избор на соодветна стратегија за настап на домашниот и на странските пазари. Во продолжение се презентирани согледаните факти за екстерните можности и ограничувања на општото и посебно опкружување на текстилните претпријатија, преку структурната анализа на текстилната индустрија и анализата на конкурентите.

Вториот дел на скриптата - *Анализа и оценување на интерното опкружување на текстилните претпријатија* се состои од стратегиска анализа на ресурсите и способностите на претпријатијата, кои претставуваат основа за утврдување на предностите и слабостите на претпријатијата и откривање на потенцијалната конкурентска предност врз чијашто основа ќе се гради стратегијата на текстилните претпријатија. Следува анализа на синџирот на вредности и одделните активности на текстилните претпријатија, со цел да се утврдат оние активности кои додаваат вредност во процесот на создавање на производот за крајниот потрошувач, а да се елиминираат оние активности кои се трошочни носители, но не придонесуваат во додавање на дополнителна вредност на финалниот производ. Преку детална анализа на синџирот на вредности и организациската структура на претпријатијата, во комбинација со анализа на трошочните фактори и факторите на оригиналност (како основа за диференцирање), се согледуваат изворите на конкурентска предност на текстилните претпријатија.

Во **третиот дел** на скриптата - *Конкурентската предност и стратегијата на текстилните претпријатија* со информациската основа добиена во текот на истражувањето, преку конструираниот модел за создавање и одржување на конкурентска предност, презентирана е потенцијалната стратегија на ниво на претпријатие, како алтернативен начин за идно профитабилно работење на текстилните претпријатија. Станува збор за избор и имплементација на стратегија на диференцирање, како најсоодветна стратегија за позицијата во која се наоѓаат и посакуваат, односно можат да бидат текстилните претпријатија во РС Македонија. Во оваа глава се анализирани стратегиските партнерства и аутсорсингот како стратегиски алтернативи, со акцент на тековната доминантност на лон-системот и идните правци за развој на стратегиските партнерства. Материјалот опфатен во скриптата финализира со разработка на стратегијата на извоз, несомнено потврдена како најоодветна стратегија за настап на странските пазари, земајќи ја предвид ограниченоста на македонскиот пазар (големината и куповната моќ на потрошувачите).

На крајот во учебното помагало се презентирани одредени заклучни согледувања за конкурентноста на текстилните претпријатија во РС Македонија и нивната сегашна и потенцијална позиција во потрагата по нови пазари, приходи и нормално, профит.

ЗАКЛУЧОК

Скриптата „Стратегиски менаџмент во текстилната индустрија“ од д-р Елена Веселинова е систематски и логички подредена на современ начин и во три глави (тематски целини) се прикажани карактеристиките, значењето и актуелноста на стратегискиот менаџмент како важна научна дисциплина, со фокус на текстилната индустрија. Материјата е презентирана со јасен, студиозен, стручно-методолошки пристап и низ бројни практични примери. Поради ваквиот стил и модел на презентираниот материјал студентите ќе можат без тешкотија да ја совладаат оваа материја. Трудот е поткрепен со бројни табеларни прегледи како основа на анализите, истражувањата и констатациите по клучните прашања содржани во трудот. Тие, исто така, претставуваат аргументација и одговор на бројните прашања за улогата, значењето и перспективата на стратегискиот менаџмент како научна дисциплина.

Трудот заслужува внимание поради неговата актуелност и методолошки пристап во истражувањето, што може да се оцени како интегрален, целисходен и исцрпен според широчината на опфатот на спроведените истражувања и информации. Сметаме дека овој труд ќе предизвика голем интерес кај нашата јавност, ќе им овозможи на студентите и од економските и сродните научни дисциплини да се стекнат со потребните знаења за оваа област, а ќе даде придонес и во научната и стручната јавност.

Од оваа причина, препорачуваме учебното помагало „Стратегиски менаџмент во текстилната индустрија“ да биде објавено, категоризирано како рецензирана е-скрипта.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Трајко Мицески, редовен професор, с.р.
Д-р Тамара Јованов-Апасиева, доцент, с.р.